

Ocena działań rządu w okresie epidemii

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 20 stycznia 2020 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W kwietniowym badaniu, przeprowadzonym metodą CAWI w panelu internetowym¹, prosiliśmy respondentów o ocenę działań rządu w okresie epidemii. Trzeba pamiętać, że badania internetowe mają swoje ograniczenia metodologiczne. Z internetu korzysta jedynie część polskiego społeczeństwa – wedle badań CBOS z marca 2020 roku blisko 76% ankietowanych korzysta z internetu przynajmniej raz w tygodniu, a pozostali rzadziej lub wcale, zatem wskaźnik ten na pewno nie obejmuje całego społeczeństwa. Obecność respondenta w panelu internetowym zakłada jego zgodę na powtarzalny udział w badaniach (zazwyczaj wynagradzany). Badania przeprowadzane metodą CAWI dają – szybciej i taniej niż badania prowadzone metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) – obraz społecznych nastrojów, opinii oraz ich zmian, co jest szczególnie użyteczne w tak ważnym, krytycznym okresie, jak czas epidemii.

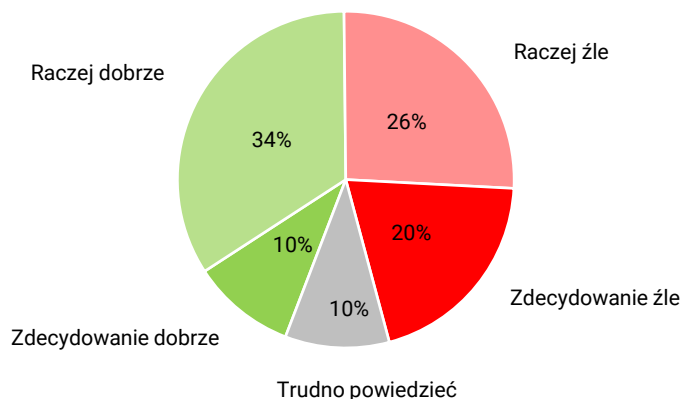
Walka z epidemią w Polsce przebiega w warunkach ostrego konfliktu politycznego, który dodatkowo potęguje spór wokół wyborów prezydenckich. Oceny działań rządu mających na celu zwalczanie epidemii oraz jej społeczno-ekonomicznych skutków są silnie upolitycznione, niekiedy skrajnie różne w zależności od orientacji politycznej i – przede wszystkim – partyjnej.

JAK RZĄD RADZI SOBIE Z OGRANICZANIEM EPIDEMII?

Opinie na temat działań rządu mających na celu walkę z epidemią koronawirusa są niemal równo podzielone. Dobrze ocenie je ogółem 44% badanych, źle – 46%.

¹ Badanie przeprowadzono – we współpracy Fundacji CBOS i IQS – drogą elektroniczną (Computer-Assisted Web Interview – CAWI) na próbie 1000 respondentów zrekrutowanych (na podstawie określonych cech demograficznych: płci, wieku, wykształcenia, miejsca zamieszkania w określonym województwie i miejscowości odpowiedniej wielkości) do ogólnopolskiego panelu internetowego Opinie.pl, należącego do agencji badawczej IQS. Realizacja badania trwała od 23.04.2020 do 27.04.2020.

RYS. 1. Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan/Pani działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?

Postrzeżenie działań rządu zależy w głównej mierze od orientacji politycznej i – szerzej – światopoglądowej. Posunięcia obecnego gabinetu dobrze ocenia 71% badanych deklarujących prawicowe poglądy polityczne, nieco ponad dwie piąte określających swoje przekonania jako centrowe (42%) i tylko niespełna jedna czwarta identyfikujących się z lewicą (24%). Ponadto im częstszy udział w praktykach religijnych, tym lepsza ocena działań rządu.

Postrzeżenie polityki rządu wobec epidemii silnie różnicują preferencje partyjne. Działania gabinetu Mateusza Morawieckiego chwala niemal wszyscy wyborcy rządzącej partii. Szczególnie krytyczni wobec podjętych działań są zdeklarowani wyborcy Koalicji Obywatelskiej oraz Lewicy. Negatywne reakcje dominują także w elektoracie Konfederacji. Najbardziej ambiwalentni w ocenach są wyborcy PSL–Koalicji Polskiej, wśród których rząd uzyskuje więcej ocen pozytywnych niż negatywnych.

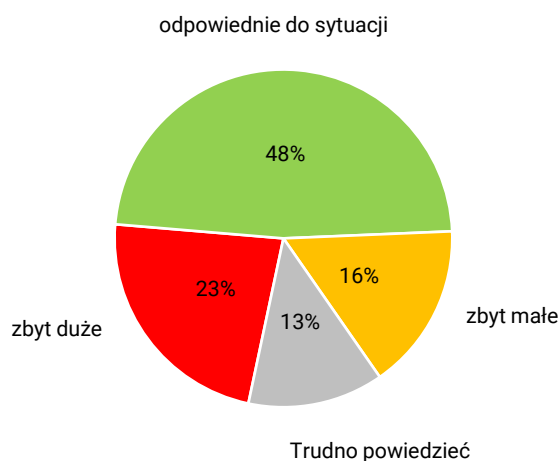
TABELA 1

Potencjalne elektoraty	Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan/Pani działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	93	3	4
Polskie Stronnictwo Ludowe – Koalicja Polska (PSL, Kukiz'15, UED)	47	35	18
Konfederacja WiN (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	32	63	5
Lewica (Nowa Lewica – dawnej SLD, Wiosna, Lewica Razem)	15	77	8
Koalicja Obywatelska (PO, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	18	81	1

Największa część ankietowanych (48%) uważa, że wprowadzone przez rząd restrykcje i ograniczenia były / są adekwatne do sytuacji. Pozostali respondenci częściej oceniają je jako nadmierne (23%) niż jako zbyt małe (16%).

CBOS

RYS. 2. Czy wprowadzone przez rząd ograniczenia i restrykcje były / są:

Opinie w tej kwestii różnicują sympatie partyjne. Najlepiej skalę wprowadzonych ograniczeń i restrykcji – jako odpowiednią do sytuacji – oceniają wyborcy Prawa i Sprawiedliwości. W pozostałych elektoratach kwestia ta budzi więcej kontrowersji, przy czym wyborcy ugrupowań opozycyjnych częściej uważają wprowadzone ograniczenia i restrykcje za zbyt daleko idące niż za zbyt małe. Jako nieproporcjonalne do sytuacji postrzegają je najczęściej zwolennicy Konfederacji.

TABELA 2

Potencjalne elektoraty	Czy wprowadzone przez rząd ograniczenia i restrykcje były / są:			
	zbyt duże	odpowiednie do sytuacji	zbyt małe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	9	77	11	3
Polskie Stronnictwo Ludowe – Koalicja Polska (PSL, Kukiz'15, UED)	24	48	11	17
Konfederacja WiN (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	47	24	14	15
Lewica (Nowa Lewica – dawnej SLD, Wiosna, Lewica Razem)	39	35	15	11
Koalicja Obywatelska (PO, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	33	33	14	20

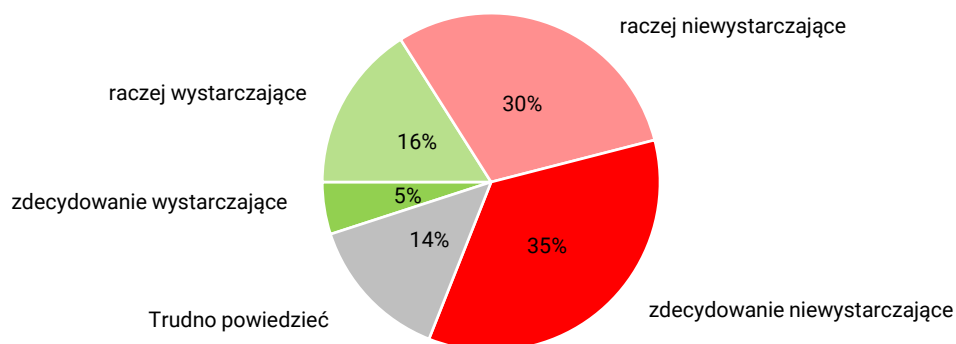
OCENA POLITYKI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ RZĄDU

Ceną ograniczeń i restrykcji mających na celu spowolnienie rozwoju epidemii jest pogorszenie sytuacji gospodarczej. Według prognozy Polskiego Instytutu Ekonomicznego PKB Polski zmniejszy się w scenariuszu optymistycznym o 4,0% (w porównaniu z rokiem 2019), a w scenariuszu pesymistycznym – o 7,1%². Rząd, aby osłabić negatywne skutki epidemii dla gospodarki, przygotowuje i wdraża kolejne pakiety pomocowe dla firm i pracowników. Skutkiem udzielanego wsparcia finansowego i stymulowania gospodarki będzie jednak wzrost deficytu budżetowego i zwiększenie długu publicznego.

Ogółem 21% uczestników kwietniowego badania zadeklarowało, że działania rządu mające na celu pomoc polskim firmom i ich pracownikom, są wystarczające. Za niewystarczające uważa je blisko dwie trzecie ankietowanych (65%).

CBOS

RYS. 3. Czy działania rządu mające na celu pomoc polskim firmom i ich pracownikom są:

Opinie w tej kwestii zależą od orientacji politycznej i światopoglądowej badanych. Działania rządu mające na celu pomoc firmom i pracownikom za wystarczające uważa 45% ankietowanych identyfikujących się z prawicą, 14% lokujących swoje poglądy w centrum i 9% deklarujących lewicowe poglądy polityczne. Ponadto, im rzadszy udział w praktykach religijnych, tym częstsze przekonanie, że rząd robi zbyt mało, by pomóc firmom i pracownikom.

² „Miesięcznik Makroekonomiczny PIE”, kwiecień 2020.

Zwolennicy obozu rządzącego i wyborcy ugrupowań opozycyjnych odmiennie postrzegają działania rządu mające służyć wsparciu firm i pracowników. O ile większość sympatyków Prawa i Sprawiedliwości uważa, że pomoc państwa jest wystarczająca, o tyle większość deklarujących poparcie dla partii opozycyjnych ocenia ją jako niedostateczną.

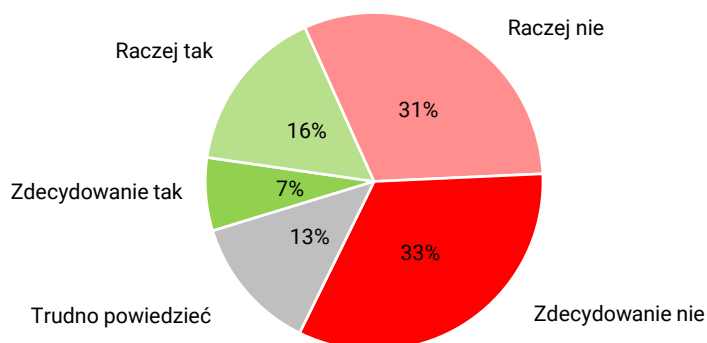
TABELA 3

Potencjalne elektoraty	Czy działania rządu mające na celu pomoc polskim firmom i ich pracownikom są:		
	wystarczające	niewystarczające	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	70	18	12
Polskie Stronnictwo Ludowe – Koalicja Polska (PSL, Kukiz'15, UED)	19	73	8
Konfederacja WiN (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	5	92	2
Lewica (Nowa Lewica – dawnej SLD, Wiosna, Lewica Razem)	3	87	10
Koalicja Obywatelska (PO, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	3	92	5

Niespełna jedna czwarta badanych (23%) ocenia, że polityka gospodarcza rządu stwarza szansę poprawy sytuacji gospodarczej. Obawy o skuteczność działań rządu w sferze gospodarki wyraża blisko dwie trzecie respondentów (64%).

CBOS

RYS. 4. Czy, Pana/Pani zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szansę poprawy sytuacji gospodarczej?

Perspektywy poprawy sytuacji gospodarczej dostrzega 56% osób deklarujących prawicowe poglądy polityczne, 18% badanych określających je jako centrowe i zaledwie 5% identyfikujących się z lewicą. Ponadto im rzadszy udział w praktykach religijnych, tym rzadsze przekonanie o skuteczności polityki gospodarczej rządu.

Zróznicowanie ocen polityki gospodarczej w zależności od orientacji politycznej szczególnie dobitnie pokazują deklaracje elektoratów partyjnych. Ogromna większość wyborców Prawa i Sprawiedliwości wierzy w skuteczność działań rządu w sferze gospodarki. Sceptyczni co do tego są zwolennicy ugrupowań opozycyjnych.

TABELA 4

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana/Pani zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szansę poprawy sytuacji gospodarczej?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	90	1	9
Polskie Stronnictwo Ludowe – Koalicja Polska (PSL, Kukiz'15, UED)	17	67	16
Konfederacja WiN (KORWiN, Ruch Narodowy, Braun)	10	80	10
Lewica (Nowa Lewica – dawnej SLD, Wiosna, Lewica Razem)	2	92	6
Koalicja Obywatelska (PO, Nowoczesna, Inicjatywa Polska, Zieloni)	4	95	1

Warto zauważyć, że opinie osób, które deklarują, że same doświadczyły negatywnych ekonomicznych skutków epidemii (straciły prace lub pracują w zmniejszonym wymiarze czasu, były zmuszone zamknąć firmę lub ograniczyć działalność gospodarczą, z powodu stanu epidemii utraciły część dochodów), nie różnią się istotnie od opinii pozostałych badanych w odniesieniu do polityki społeczno-gospodarczej rządu, w tym pakietów osłonowych dla firm. Ogółem 22% spośród nich uważa pakiety pomocowe za wystarczające, 68% – za niewystarczające; 26% dostrzega perspektywy poprawy sytuacji gospodarczej w wyniku działań rządu, 66% ma co do tego wątpliwości.

Oceny działań rządu różnią się w dwóch uwzględnionych w badaniu obszarach. O ile skuteczność działań rządu w ograniczaniu rozprzestrzeniania się koronawirusa jest oceniana różnie, zaś wprowadzone restrykcje i ograniczenia uznawane są najczęściej za adekwatne do sytuacji, o tyle niepokój budzi stan gospodarki. Większość badanych uważa, że wsparcie państwa dla firm i pracowników jest niewystarczające, zaś polityka rządu nie rokuje poprawy sytuacji gospodarczej.

Ocenę działań rządu determinuje orientacja polityczna i partyjna badanych. O ile zwolennicy rządzącego obozu chwala rząd nie tylko za skuteczną walkę z epidemią, ale także działania mające ograniczyć jej negatywne skutki dla gospodarki, o tyle sympatycy ugrupowań opozycyjnych, zwłaszcza Koalicji Obywatelskiej, Lewicy, ale także Konfederacji nie mają zaufania do rządu i są jednoznacznie krytyczni w ocenach jego polityki.

Opracowała

Beata Roguska